

1. פרשת נשא היא הגדולה שבפרשיות התורה וכוללת ----- פסוקים, בדומה לפרק ----- שבתהלים, וכן מסכת בבא ----- , בעלת ----- דפים - הגדולה ביותר בתלמוד.

2. ד' כ"ה – איזו מלה חדרה לעברית בעקבות תרגומו של אונקלוס למלה 'תחש'?

3. רש"י ד' מ"ז – "עבודת עבודה" – כיצד היו הלויים מנעימים לכוהנים את עבודתם?

4. ה' ב' – "טמא לנפש" - רש"י לומד מתוך התרגום שהוא נטמא ע"י -----.

5. ה' ו' ז' – "והתודו את חטאתם" – הפס' פותח ב"איש או אשה" – בלשון יחיד, אך מסיים ברבים "והתודו"; כדי ללמד שכל ישראל ----- זה בזה, ולכן תיקנו לנו וידידים בלשון רבים: על חטא ש-----, אשמנו ----- וכו'.

6. רש"י ה' ט' – "וכל תרומה" – איזה סוג של תרומה היא זו?

7. רש"י ה' ט"ו – מדוע על חטא הסוטה מקריבים שעורה ולא חיסה?

8. רש"י ה' י"ח – "ונתן על כפיה" – מדוע נתן הכוהן את כלי החרס על כפיה?

9. בברכת כוהנים ישנן ----- מלים כנגד ----- אותיות שב"שמע ישראל".

10. רבנו בחיי מעיר שהחלוקה של ברכת הכוהנים מקבילה למספר העולים לתורה: "יברכך", ----- מלים כנגד ----- העולים בימי חול; "יאר", ----- מלים כנגד ----- העולים ביו"ט; "ישא", ----- מלים כנגד ----- העולים בשבת.

11. ברכת הכוהנים מסתיימת במלה -----, וזה מתאים ל-----, אבי הכוהנים בישראל, שהיה אוהב ----- ורודף -----.

12. חנוכת המזבח – הנשיאים הביאו ----- עגלות צב ו----- בקר. וכל נשיא מתואר ב----- פסוקים כנגד ----- ימי בראשית.

13. ז' ט' – "כי עבודת הקודש עליהם ב----- ישאו" – התורה רומזת כאן שנחוצה יגיעה מתמדת בתורה ובעבודת הקודש, כאילו משא מונח על ה-----; ועל זה נאמר: ----- ומצאת תאמין.

14. מן ההפטרה (שופ' י"ג) – כמה פעמים חוזרת המלה 'נזיר'?

## למתקדמים:

1. ספורנו ד' מ"ט – "איש איש על עבודתו ועל משאו" – ספורנו: שידע כמה ----- משאו, וכן את שמות ה----- שישא.

2. רש"י ה' ב' – הצרוע משתלח מחוץ לשלוש המחנות, אך לזב מותר להישאר במחנה -----.

3. ו' ז' – מתוך הסמיכות של "הנפש היא" למלה "והתודו" מביא בעל הטורים את דברי חז"ל שהומותם מתוודים בעת -----.

4. ה' ח' – "ואם אין לאיש גואל" – רש"י: וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואלים? אלא זה ה----- שמת ואין לו יורשים.

5. ה' ט' – "לו יהיה" – רשב"ם: המלה "לו" נראית מיותרת, ולכן דרשו חז"ל שמי שתורם יהיה לו ----- הרבה.

6. ה' כ"ג – "ומחה אל מי המרים" – ואמרו חז"ל: גדול ה----- שבין איש לאשתו, שהרי אמרה התורה ששמו של ----- יימחה על המים.

7. ה' כ"ח – הראב"ע מצביע על הקשר בין "ואם לא נטמאה" לבין "ונזרעה זרע".

8. ו' ז' – "על נפש מת לא יבוא" – הנזיר דומה לכוהן גדול שאינו מיטמא לבן משפחה אלא רק למת -----.

9. האברבנאל מציין ששלוש ברכות הכוהנים הן כנגד שלוש הקבוצות שבעם ישראל: א. ----- כנגד הסוחרים ועובדי האדמה

ב. ----- כנגד לומדי התורה והמשרתים בתורה ג. ----- כנגד אנשי הצבא.

10. רבנו בחיי מציין שהכוהנים זכו ל----- מתנות כהונה; ועתה העניק להם ה' את 'ברכת הכוהנים' שהיא המתנה ה-----, שאותיותיה בגימטריה הן 'כה' (תברכו).

11. ו' כ"ד – המדרש: "וישמך" – מן המזיקים. מהו אופי הברכה עפ"י הראב"ע?

12. ז' י"ב – 'אור החיים' מסב את תשומת לבנו לכך שאצל ----- בן ----- לא כתובה המלה 'נשיא', וזה מצביע על -----, שלא החשיב עצמו כנשיא.

13. ז' מ"ח – "ביום השביעי" – הראב"ע מביא שתי דעות: א. ב----- הקריבו והיא הוראת שעה ב. זה היה ביום ה----- לחנוכת המזבח.

14. רש"י ז' פ"ט – "ובבוא משה" – כתוב אחד אומר: "וידבר ה' אליו מ-----", (ויק' א' א'), והוא מחוץ ל-----; וכתוב שני אומר "ודברתי אתך מעל ה-----", ובא הפסוק הזה ומכריע ביניהם.

## על ההפטרה

ההפטרה היא קטע מספרי הנביאים שנהוג לקרוא לאחר סיום הקריאה בתורה בשבתות, במועדי ישראל, ואף בתעניות ציבור במנחה.

### א. הטעמים לקריאת ההפטרה?

1. מסביר ר' דוד בן יוסף אבו דרהם: לפי שגורו על ישראל שלא יקראו בתורה (גזרות אנטיוכוס בימי החשמונאים), וכדי לעקוף את הגזרה קראו פרשה אחת מן הנביאים שעניינה דומה למה שכתוב בפרשה של אותה השבת, "והיא נקראת 'הפטרה' לפי שהיו נפטרים בה מקריאת התורה"; דוגמאות: א. בשבת בראשית קוראים מישעיה מ"ב: "כֹּה אָמַר הָאֱלֹהִים ה' בֹּרָא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ רַקֵּעַ הָאֶרֶץ" – ההפטרה מפתחת את רעיון היסוד של בריאת העולם, והופכת את המסופר לפעולה מתמדת, ומכאן הכניסו חז"ל לתפילת 'יוצר' את: 'המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית'. ב. בשבת 'שירה' – פרשת

### לזיכוי הרבים

עקב דרישה מוגברת לעלון אנחנו מתכננים להרחיב את התפוצה, ובשל כך נשמח לקבל תרומות; המבקשים להתברך בפרנסה, בבריאות ובפרי בטן, או המבקשים להנציח יקיריהם – יואילו לפנות למשה אוסי, 09-8335016

**תזכו למצוות!**

בשלח' - מפטירים ג"כ בשירה – שירת דבורה' בשופטים ה' ג. הפטרת 'בהר' היא מירמיהו מ"ב, באשר היא מספרת על גאולת קרקע על ידי קרוב משפחה של ירמיהו - וזה ממחיש את קיומה של המצווה האמורה בפרשה: "כִּי יָמוּךְ אָחִיךָ וּמָכַר מֵאֲחֻזָּתוֹ וּבָא גֹאֲלוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו וְגָאֵל אֶת מִמְכָּר אָחִיו" (ויקרא כ"ה כ"ה). ד. לפעמים ישנה חריגה – וההפטרה היא 'מעניינא דיומא'; למשל: ההפטרות של שלושת השבועות שבין י"ז בתמוז לט' באב, או 'שבע דנחמתא', וכן חגים ור"ח. 2. ישנה סברה, כי התקנה לקריאת ההפטרה כוונה כנגד השומרונים שכפרו בדברי הנביאים, וטענו שרק התורה וספר יהושע מקודשים ושאר ספרי הנביאים לא נכתבו ברוח הקודש; וכך כדי לחזק בלב המוני ישראל את האמונה בקדושת ספרי הנביאים התקינו לקרוא בהם מיד לאחר הקריאה בתורה, ללמדנו שדברי הנביאים אמת כמו התורה עצמה.

שהנזירות היא יפה לשמשון. אדם בעל מימדים ובעל תכונות גופניות ורוחניות כשמשון, זקוק לאיזונים, ואיסורי נזירות מהווים בלמים כדי שכוחות הגוף לא ישתלטו עליהן. וכך כותב המדרש (ב"ר י"ט"ז): "גלוי היה לפני הקב"ה שמשון יהיה הולך אחר עיניו, לפיכך הזירו בנזיר שלא יהיה שותה יין לפי שהיין מביא לידי זימה, ומה בזמן שהיה נזיר הלך אחר עיניו, אילו היה שותה לא היתה לו תקנה לעולם מרוב שהיה רודף אחר זימה". הרמב"ם כותב: "שמשון לא היה נזיר גמור, שהרי לא נדר בנזיר אלא המלאך הפרישו מן הטומאה. וכיצד היה דינו? - היה אסור ביין ואסור בתגלחת ומותר היה להיטמא למתים". לשמשון היה מותר להיטמא למתים, כי משימתו היתה: "להושיע את ישראל מיד פלשתים" - תשועה שהיתה כרוכה בהרג ובחללים רבים.

## 18 קצת מלפני

**א. נזיר** – ברור מן הכתובים שהוראת היסוד של 'נזיר' היא הרחקה והפרשה, כפי שכותב רש"י: "אין נזירה בכל מקום אלא לשון פרישה, שפירש מן היין". ההתרחקות של הנזיר דומה לפרישה ולהינזרות של הכהנים: "וַיִּנָּזְרוּ מִקֹּדֶשׁ כְּנִי-יִשְׂרָאֵל" (ויק' כ"ב ב'); וקרוי לו שרש' נדר', שעיקרו הבטחה להפריש ולהקדיש ולשים גבול וסייג: "לְנֶדֶר נָזִיר נָזִיר לְהִזָּר לַה' " (ו' ב'); ובלשון חז"ל: להדיר אדם מירושה וכד'. לעומת זאת, הרש"י הירש כותב, כי אין הפרישות מסממניה המובהקים של הנזירות, אלא ההיבדלות משאר העם. הנזיר מובדל ומורם, והוא דומה למלך הנושא נזר – כתר, על ראשו; ונזר זה מורה על מעלתו ורוממותו, ולכן יוסף 'המלך' מכונה "נזיר אחיו". ומסביר הרב שהנזיר אמנם מובדל מהעם, אך לא הוא מתרחק מהעם אלא האחרים מתרחקים ממנו, כדרך שהנזיר העוטר את ראש המלך מרחיק מעליו את המוני העם. הנזיר מתעלה ורואה ייעודו להיות "קדוש לאלוהיו"; אך אין הנזיר עוזב את היישוב אלא זו התבודדות רוחנית ונפשית עם ה' בעיצומו של שאון החיים, ולא כמו הנזירות אצל עמים אחרים שהיא התבודדות בישימון תוך סיגופים ופרישות מהחיים.

### ב. שמשון – זרה שמשו לישראל

א' - אמר ר' יוחנן: שמשון - על שמו של הקב"ה נקרא, שנאמר: "כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן ה' אֶל-לֵהִים" (תה' פ"ד י"ב); נראה שהוריו, מרוב התפעלות וכאות תודה על התגלות המלאך להם, קראוהו ע"ש הקב"ה - שמש קטנה (כמו 'אישון' = איש קטן); ועוד אמר ר' יוחנן: מה הקב"ה מגן על כל העולם אף שמשון מגן בדורו על ישראל (סוטה י' ע"א). אם כן שמשון, כשמו כן הוא שמש קטנה, זורה אור, המשמש הן את ה' והן את עמ"י, גברתו ובעל כוח ועוצמה (דרך אגב - בעיר בית שמש עבדו את השמש, כמו שבירחו עבדו את הירח). ה'כלי יקר' מקשר יפה בין הפרשה להפטרה באומרו, כי שמו של המלאך שנתגלה לאם שמשון היה 'פלא', והוא מאותו שורש של: "כי יפלא לנדור" - כדי לרמוז שמשון יהיה איש מופלא ומופרש לקדושה.

3. סברה אחרת מעלה אפשרות שע"י קריאת ההפטרה בצמוד לתורה יצא העם ידי חובת לימוד המקרא; ובשבתות כשהעם חופשי, הקדישו יותר זמן ללימוד המקרא, וכאשר היו גזרות נגד לימוד התורה הסתכנו היהודים ולמדו מינימום 21 פסוקים (3 פסוקים ל-7 עליות) מן הנביאים לאחר קריאת התורה, ובכך היו פטורים מלימוד הנביאים. זכר לכך, שכאשר רבתה העניות בישראל, והעם היה עסוק בענייני פרנסה והניח בצד את לימוד הנביאים - אנו רואים בזה שחז"ל קבעו קריאת שני פסוקים מהנביאים בכל יום: "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבֵּי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נֶאֱמָר ה' נֹאֲמִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּם אָמַר ה'..." (יש' נ"ט כ"א).

### ב. מה פירוש 'הפטרה'?

ראינו לעיל שאבו דרשה מסביר 'לפי שהיו נפטרים בה מקריאת התורה'. רבנו תם מביא הסבר יפה: כיוון שנפתח ס"ת אסור לספר (לדבר!) אפילו בדבר הלכה, ולאחר קריאת התורה הותרו לפתוח ולדבר, מלשון "יפטירו שפה" (תה' כ"ב ח'), ומלשון "פטר רחם" (הבכור פותח את הרחם). ויש אומרים ששורש 'פטר' - הוראתו כמו "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן" - מלשון לסלק את הדבר ולסיימו; ולדידנו - אחרי שקראו את ההפטרה נסתלקו מתפילת יוצר של שחרית ומתחילים מוסף. יש המסבירים את המלה עפ"י הארמית: 'הפטרה' מתורגמת - אשלמתא - ז"א שהקריאה בנביאים היא ההשלמה של הקריאה בתורה.

### ג. מדוע ישנן שבע ברכות בקריאת ההפטרה?

מדוע הרבו לפאר את ההפטרה בברכות מרובות יותר מקריאת התורה עצמה, לתורה שתי ברכות ואילו להפטרה שבע? הרב פישמן מימון סובר, מכיוון שההפטרה היתה מכוונת נגד השומרונים שכפרו בדברי הנביאים, לכן פותחים ב "אשר בחר בנביאים... הנאמנים באמת", ומסיימים: "על התורה... ועל הנביאים" - וזאת כדי לאשש שהנביאים קדושים כמו התורה, ולא כסברת השומרונים. שאלה נוספת - מדוע הוכנסו שתי ברכות מיוחדות על ציון ועל מלכות בית דוד, ומה הקשר שלהן להפטרה בנביאים? נראה שגם זה בא כנגד השומרונים: כדי להבליט ולהזכיר את אמונתנו בקדושת ציון וי"ם ובמלכות בית דוד, וזאת בניגוד לשומרונים שבחרו את שכם והר גריזים במקום י"ם והר הבית; כמו כן כפרו השומרונים בבחירת בית דוד, ותלו את תקוותם המשיחית בבית אפרים. אם כן - תכלית הברכות להפריך את דעתם של השומרונים ולטעת בקרב ישראל את קדושת הנביאים, י"ם ומלכות בית דוד. באשר לריבוי הברכות: שבע הברכות באות כנגד שבעה עולות. הסברה היא שסדר התפילה הותקן בהתאם לסדרים בבית המקדש. ובמקדש - בסוף העבודה היה הכוהן הגדול מברך את הכהנים ואת הקהל קודם שהיו נפטרים לבתיהם, ואומר: "על התורה ועל העבודה ועל ההודאה ועל מחילת העוון ועל המקדש" וכו', והיה פוטר את העם ללכת אל בתיהם בדברי עידוד ותקווה. יוצא ששבע הברכות של ההפטרה בימינו הן כנגד הברכות שהיה הכוהן הגדול מברך את העם, ונגד שבע העליות לתורה.

### ד. שמשון מקשר את ההפטרה לפרשתנו

הפטרת 'נשא' היא משופטים י"ג, והקשר גלוי לעין - עניין הנזירות בפרשה: "לְנֶדֶר נָזִיר לְהִזָּר לַה' " (ו' ב'); ובהפטרה נזירותו של שמשון: "כִּי נָזִיר אֶל-לֵהִים יִהְיֶה הַנָּעַר מִן הַבֶּטֶן". נזיר רגיל נזהר משלשה דברים: א. שלא ישתה משקה משכר וכו'. ב. שלא יתגלח ג. שלא ייטמא למת. חז"ל מעירים

**תשובות:** 1. 176, ק"ט, בתרא 2. ססגוני 3. בזמרה ובנגינה 4. לעצמות אדם 5. ערבים, חטאנו, בגדנו 6. ביכורים 7. עשתה מעשה בהמה, ולכן קרבנה מאכל בהמה 8. כדי לייגע אותה, ואולי תודה 9. 10, 15, 3, 5, 7, 11. שלום, אהרן, שלום 12. 6, 12, 13. כתף, הכתפיים, יגעת 14. פעמיים

**למחקרמים:** 1. משקל, הכלים 2. ישראל 3. יציאת הנפש 4. הגר 5. ממון 6. השלום, הקב"ה 7. שיתן לה ה' זרע בשכר הקלון שאירע לה 8. מצווה 9. יברכה ה', ישא ה' 10. 24, 25, 11. תוספת חיים ועושר 12. נחשון בן עמינדב, ענוותנותו 13. בשבת, השביעי 14. אוהל מועד, לפרוכת, הכפורת

## חברותא - מפגשי חוויה ותרבות

הנני להציע מפגשי חוויה של שיעורים פרטיים, שיחות והרצאות במגוון נושאים. המפגשים מתאימים לתלמידי בתי ספר, לאירועים משפחתיים, לערבי תרבות של ועדי עובדים, להשתלמויות ולשבתות תרבות. נא לפנות לאוסי — 09-8335016